

References:

1. Alexeyev N. E., Alexeyeva L. I., Syniova T. V. Training translators and interpreters in Ukraine: modern challenges. http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/2_2021/part_2/4.pdf
2. Кочмар О. Н. Применение компьютерных технологий при обучении иностранному языку / О. Н. Кочмар // Вестник науки Сибири. – 2012. – № 5 (6). – С. 225–229. <http://earchive.tpu.ru/handle/11683/15979>
3. INSTB International network of Simulated Translation Bureaus <https://www.instb.eu/>
4. Tracking translator training in tools and technologies: findings of the EMT survey 2017 Andrew Rothwell, Swansea University Tomáš Svoboda, Charles University, Prague The Journal of Specialized Translation Issue 32 – July 2019 https://jostrans.org/issue32/art_rothwell.pdf
5. Kenny, Dorothy (2020) 'Technology in Translator Training' In: Minako O'Hagan (ed.) The Routledge Handbook of Translation Technology. London and New York: Routledge, 498–515. <https://www.researchgate.net/publication>
6. Venuti L. Theses on translation. An Organon for the Current Moment, 2007 <https://revistes.uab.cat/quaderns/article/download/v28-venuti/39-pdf-en/53>

Ключові слова: педагогіка перекладу, підготовка перекладачів, інформаційні/комп'ютерні/цифрові технології, IT, CAT, МП, здобувачі вищої освіти.

Key words: translation pedagogy, T&I training, information/computer/digital technologies, IT, CAT tools, TM tools, MT, applicants for higher education.

НАКОНЕЧНА ОКСАНА ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри іноземних мов*

СИСТЕМНІ ОЗНАКИ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ

Право є однією з тих гуманітарних галузей, яка характеризується наявністю значної кількості національно-культурних специфічних рис, що відбивають вироблені норми взаємовідносин особистості з державою та іншими людьми. Юридичні тексти в силу свого призначення повинні бути точними й достовірними, оскільки вони передбачають певну форму дій і формулюють принципи вирішення спірних ситуацій, виробляють правила соціальної поведінки в суспільстві тощо [1]. Мова права неоднорідна, вона поєднує у собі кілька субмов: мову законодавства, мову підзаконних актів, мову правозастосовної практики (що у свою чергу також поділяється на кілька видів), мову юридичної науки, мову юридичної освіти, мову юридичної журналістики та ін. [2].

Юридичний текст має спільні риси як з науковим текстом, так і з текстом інструкції, оскільки виконує і пізнавальні, й імперативні функції. Юридичний текст передає, головним чином, когнітивну інформацію. Поряд зі специфічними стандартними термінами,

у юридичному тексті є й інші способи передачі когнітивної інформації. Так, наприклад, сюди можна віднести тавтологічну когезію, коли в кожній наступній фразі повторюється той самий іменник, тобто іменники у наступних вживаннях не замінюються на контекстуальні синоніми. Дана особливість юридичного тексту пов'язана з необхідністю максимально прозоро передавати інформацію, з подоланням множинної суб'єктивної інтерпретації.

Об'єктивність подання інформації в юридичному тексті забезпечується також переважанням теперішнього часу дієслова та пасивними конструкціями [1]. Дієслова теперішнього часу передають значення об'єктивності, значення постійної дії. Що ж стосується пасивних конструкцій, то вони використовуються для узагальнюючих висловлювань, розпоряджень і дозволяють зосередити увагу читача юридичного тексту насправді на фактах, абстрагуючись від того, хто виконує ті чи інші дії.

Провідною інтенціональністю юридичних текстів є волевиявлення законодавця, а провідна модальність – імперативна (командна) [2]. Для юридичних текстів неприйнятною є модальність умовного способу у будь-яких її відтінках (бажаності, припущення, сумніви тощо).

Серед домінуючих системних ознак юридичного тексту також необхідно виокремити повноту та різноманітність синтаксичних структур, типів логічних зв'язків, переважання структур зі значенням умови та причини, велика кількість однорідних членів пропозиції, тому у перекладі всі правила формальної логіки при побудові структур мають бути дотримані [1]. Отже, юридичній мові властиві простота і надійність граматичних конструкцій, що виключають двозначність.

Завдання максимально повно передати інформацію зумовлює і наступну ознаку юридичного тексту, а саме – відсутність скорочень. Тобто компресивність юридичному тексту не властива. Для нього не характерні скорочення, дужки, цифрові позначення. Числівники, як правило, передаються словами.

Ще однією з важливих якостей юридичної мови є її емоційна нейтральність. Навіть найнеординарніші з моральної точки зору події та факти юрист повинен описати у нейтральних виразах, не надаючи емоційного тиску та не розкриваючи своєї юридичної оцінки. Тим самим юридична мова різко відрізняється, наприклад, від мови журналістики, для якої, навпаки, характерна емоційна складова, що розкриває позицію автора [2].

Юридичний переклад, тобто переклад текстів, що належать до галузі права й використовуються для обміну юридичною інформацією між людьми, котрі говорять різними мовами, включає в себе таке: переклад паспорта, трудової книжки, переклад свідоцтва про укладення шлюбу, свідоцтва про розірвання шлюбу, свідоцтва про народження, свідоцтва про смерть, шлюбного договору, згоди на виїзд неповнолітніх дитини тощо, переклад ділової документації – переклад договору купівлі-продажу, договору страхування, переклад страхового поліса, переклад договору оренди, лізингу, трудового договору, кредитного договору

й угоди, переклад міжнародних угод і контрактів, переклад фінансового доручення й гарантії, переклад бухгалтерської та фінансової звітності, переклад сертифікатів і свідоцтв, переклад ліцензії, переклад довіреності. Юридичний переклад не дарма вважається одним із найбільш складних видів перекладу. Багато в чому це зумовлено тим, що під час перекладу юридичних текстів як з української мови на іноземну, так і навпаки звичайних навичок перекладача недостатньо. Як зазначають дослідники, «Юридичний переклад не може бути здійснено коректно без використання спеціальних пізнань у відповідній галузі права, без знання специфіки конкретного виду правовідносин. Необхідно орієнтуватися в чинному законодавстві, а також володіти спеціальною лексикою і знати особливості використання іноземної юридичної термінології в конкретному контексті. Юридичний переклад завжди пов'язаний із певними труднощами, зокрема неможливо перекласти нормативний акт, договір та інші документи не розбираючись у тонкощах використання англійської юридичної термінології» [1, с. 126].

Таким чином, при перекладі юридичного тексту необхідно враховувати різні лінгвістичні та екстралінгвістичні фактори, що позначаються на специфіці юридичного перекладу: юридична термінологія, її інтерпретація та вживання, модальність, емоційна нейтральність, граматичний аспект тощо.

Список використаних джерел:

1. Желясков В. Я. Труднощі й особливості перекладу текстів, що належать до галузі права. *Вісник Міжнародного гуманітарного університету: Серія Філологія*. 2015. № 18. С. 126–128.
2. Карабан В. І., Рудь І. А. До теорії англо-українського юридичного перекладу. *Мови та культури у новій Європі: контакти і самобутність: збірник наукових праць*. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2009. 422 с.

Ключові слова: юридичний текст, термін, модальність, переклад.

Key words: legal text, term, modality, translation.

КОВАЛЕНКО НІНА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри іноземних мов*

ВПЛИВ ЗНАЧИМИХ ПОЛІТИКО-СОЦІАЛЬНИХ ПОДІЙ У СВІТІ НА ЛЕКСИЧНЕ ЗБАГАЧЕННЯ НІМЕЦЬКИХ СЛОВНИКІВ

Очевидно, що мова суспільства з плином часу зазнає значних змін. Герхард Хельвіг один із тих, хто вважає, що «мова (...) постійно змінюється – з'являються нові слова, старі зникають» [5, с. 2].